

Asia: VN/558/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Lakiesityksen luvut 2-12

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 2 *Nykytila ja sen arviointi:*

2.9.3 Asiakastietojen käyttötarkoitukset

Kaustisen seutukunta painottaa, että lainsäädännöllä on turvattava asiakastilanteessa tarvittava riittävä tiedonsaanti. Kun palvelurakennetta lakiuudistuksen myötä rakennetaan uudelleen, tiedonsaannin rajoitukset eivät saa missään tilanteessa heikentää asiakkaan mahdollisuuksia edetä sujuvasti kunnan palvelusta toiseen. Kuntakoikeiluilla ja tulevilla työvoimapalvelujen siirroilla kuntiin halutaan yhteensovittaa valtion ja kuntien palveluita. Tällöin on taattava mahdollisuus toteuttaa yksilöllistä palvelua lainsäädännön sitä estämättä. Nykymallissa tiedonsaantioikeus nousee usein rajoittaviksi tekijäksi asiakastilanteessa tarvittavalle tiedonsaannille.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 3 *Tavoitteet:*

Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että resursointi ja rahoitus suhteutetaan muutokseen oikein. On huomioitava, että meneillään on samanaikaisesti valtava määrä muutoksia, ja jokainen muutos osaltaan vaatii lisää resursseja jo siihen, että toiminnan tehokkuus saadaan säilytettyä nykytasolla. Tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvien todellisten kustannusten laskeminen valmisteluvaiheessa on lähes mahdotonta. Valtio on luvannut korvata tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset kunnille täysimääräisinä. Kaustisen seutukunnan jäsenkunnat painottavat, että tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvien kustannusten kompensoinnin toteutumista on tarkasteltava säännöllisin väliajoin, jotta täysimääräinen korvaus varmasti toteutuu.

Tavoitteisiin pääseminen vaarantuu, mikäli valtio ohjaa perustamaan suuria työllisyysalueita, jotka mahdollisesti rikkovat luonnollisia työssäkäyntialueita. Tällöin yksittäisen kunnan mahdollisuus vaikuttaa omaan toimintaansa ja kunnan työttömyystilanteeseen ovat hyvin vähäiset. Aitoa

vaikuttavuutta ja parempaa kohtaantoa saadaan kunnissa lähellä asiakasta toteutettavalla asiakaslähtöisellä palvelulla aluetuntemusta hyödyntäen.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.1 Keskeiset ehdotukset:

Pidämme kuntapohjaista työvoimapalvelumallia hyvänä. On tärkeää, että järjestämisvastuu tulevassa mallissa on erikseen jokaisella kunnalla, eikä tulevilla yhteistoiminta-alueilla. Uudistuksella halutaan tuoda palvelut kuntiin, joten tämän tulee myös toteutua. Tulee huomioida, että kunnat ja alueet ovat toimintaympäristöiltään hyvin erilaisia, eikä sama malli toimi kaikkialla. Kunnilla tulee säilyä mahdollisuus rakentaa toimintamalleja alueellisesti toimiviksi ja toteuttaa aidosti asiakaslähtöisiä palveluita.

Esityksessä järjestämisalueelle on asetettu vaatimus 20 000 työvoimapohjasta. Emme kannata järjestämisalueen liian tiukkaa numeerista sääntelyä. Kuntien itsehallinnon näkökulmasta on perusteltua, että kuntien yhteistoiminnasta ei säädetä velvoittavasti, vaan kunnilla on halutessaan mahdollisuus sopia yhteistyöstä tai järjestämisvastuun siirtämisestä kuntalain (410/ 2015) mukaisesti. Järjestämisvastuu tulisi olla jokaisella kunnalla ja kunnat voivat sopia kuntalain mukaisesti siitä, kuinka yhteistyössä tehtäviä hoitavat. Järjestämisvastuun lähtökohtana tulisi tiukkojen numeeristen rajausten sijasta olla ensisijaisesti palveluiden toimivuus, vapaaehtoinen kuntien välinen yhteistyö ja sen tiivistäminen. Vaihtoehtona tiukalle numeeriselle henkilömäärälle olisi oltava esimerkiksi otto-oikeus, jos huomataan palveluiden toimimattomuus.

Emme pidä hyvänä, että esityksessä valta, vastuu ja rahoitus eriytetään. Rahoitus ja järjestämisvastuu on oltava samalla toimijalla eli kunnalla. Erillisillä sopimuksilla voidaan sopia kuntien välisestä yhteistyöstä ja siirtää vastuuta ja rahoitusta kuntien ja yhteistoiminta-alueen välillä niissä asioissa, joita on tarpeellista toteuttaa yhteisesti. Näin on onnistuneesti toimittu jo nyt kuntakokeilussa Kaustisen seutukunnassa osana Kokkolan seudun kuntakokeilua. Kaustisen seutukunnan kunnat ovat sopimuksilla siirtäneet kuntakokeilun toteuttamisvastuun kuntien yhteistoimintaelimelle, joka hallinnoi kuntien yhteisiä työllisyysresursseja. Kaustisen seutukunta vastaa seutukunnan kunnille kokeilun ajaksi siirtyvien kokeilulaissa säädettyjen tehtävien hoitamisesta.

Hallinnollisesti kuntien yhteinen toimielin on Kaustisen seutukunta, joka toimii Lestijärven kunnan hallinto-organisaatiossa itsenäisenä lautakuntana. Kunnilla on seutukunta-toimintaa koskeva kuntalain mukainen, toistaiseksi voimassa oleva yhteistoimintasopimus. Kaustisen seutukunnan toiminta-alueena ja yhteistoimintasopimuksen osapuolina ovat Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Toholammin ja Vetelin kunnat. Lestijärven kunta toimii kuntien yhteistoiminnassa kuntalain 51§:n mukaisena vastuukuntana. Kaustisen seutukunnan kunnat ovat laatineet seutukuntatoiminnan yhteistoimintasopimusta täydentävän sopimuksen työllisyyskokeilun osalta: kunnat ovat sopineet kuntalain 8 luvun 49§:n mukaisesti, että ne hoitavat tehtäviään yhteistoiminnassa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta säädettyä lain mukaisesti. Yhteistoiminnassa Kaustisen seutukunta hoitaa työllisyyskokeiluun liittyvät tehtävät sopimuskuntien puolesta ja toimii seudullisena koordinoijana Kokkolan seudun kuntakokeilussa maakunnallisen yhteistyösopimuksen mukaisesti. Sopimuksen sisältöön sovelletaan, mitä kuntalain 54 §:ssä on säädetty viranomaistehtävän

hoitamista koskevasta sopimuksesta. Vastuuta on edelleen sopimuksilla siirretty kokeilualueelle ja isäntä/vastuukunnalle, joka vastaa kokonaisuutena kuntakokeilualan palveluista.

Kaustisen seutukunnan tehtäviin kuuluvat myös seudulliset yrityspalvelut, aluekehityspalvelut ja kuntien yhteistoiminnan kehittämistehtävät. Työllisyyden kuntakokeilu sijoittuu Kaustisen seutukunnan organisaatiossa työllisyyspalveluiden sektorille. Seutukunnan toimintamallissa kuntien yhteiset elinvoimapalvelut voidaan paremmin ja suoraan yhteensovittaa työllisyyspalveluihin, mikä tarjoaa huomattavia synergia- ja tehokkuusetuja sektoreiden välille, nopean reagoinnin, ennakoitavuuden sekä erinomaisen tilannekuvan seudun työmarkkinoista, elinkeinojen kehittymisestä sekä työnantajien ja työnhakijoiden tarpeista. Toimintamallilla voidaan vastata paremmin sekä osaavan työvoiman kysynnän tarpeisiin että toisaalta tehostaa työttömien työnhakijoiden työllistymispolkuja. Myös kuntien työllisyyden hoitoon suunnatut taloudelliset ja henkilöstöresurssit voidaan kohdentaa ja koordinoita tehokkaasti. Seutukunnan muu henkilöstö tukee kokeilua oman toimensa ohella. Seutukunnan hankehenkilöstö toimii toteuttamisen kumppanina. Seutukunnalla on käynnissä elinkeinojen kehittämiseen ja työllisyyden edistämiseen liittyvää hanketoimintaa.

Lestijärven kunta on perustanut työllisyyskokeilun tehtävien hoitamiseen tarvittavat virat Kaustisen seutukunnan toimialueelle. Tehtävien hoidon kustannukset sisällytetään seutukunnan vuosittaisiin talousarvioihin. Kaustisen seutukunta hyödyntää tehtävien hoidossa myös koko maakunnallisen kokeilualan so. Kokkolan seudun kuntakokeilun resursseja tarpeen mukaan ja kokeilualue voi hyödyntää Kaustisen seutukunnan resursseja.

Tätä toimintamallia toteuttamalla pienimpiinkin kuntiin saadaan työllisyyden hoidon resursseja ja kukin kunta voi toimia omalle alueelleen sopivimmalla tavalla mutta toisaalta yhteisvastuullisesti järjestetään alueen näköistä toimintaa yhteistyössä kaikkien kuntien kesken.

Kaustisen seutukunnan toimintamalli on ollut esimerkkinä mm. Kuntaliiton toimesta hyvin toimivasta pienten kuntien yhteistoiminnan mallista työllisyyskokeilun toteuttamisessa. Toimintamallilla palvelut voidaan toteuttaa ja niitä voidaan jatkuvasti kehittää seudun tarpeiden ja erityispiirteiden mukaan. Toimintamallista on annettu kokeilun käynnistysvaiheessa lausunto 22.9.2020 Eduskunnan hallintovaliokunnalle valiokunnan pyynnöstä. Eduskunta on siten ottanut kantaa malliin (Valiokunnan lausunto HaVL 17/2020 vp.). Malli on käytännössä kokeiltu ja testattu toimivaksi ja siitä on saatu hyviä kokemuksia.

Kunnille tulee jättää mahdollisuus itse rakentaa toimivaa yhteistyötä muiden kuntien, työllisyysalueiden ja hyvinvointialueiden kanssa. Mikäli yhteistoiminta-alueen työvoimapohja rajataan liian tiukaksi, tulee tämä aiheuttamaan mahdollisesti nykyisellään toimivien rakenteiden purkamisia valtioneuvoston toimesta.

Valtion on lähtökohtaisesti luotettava kuntin, eikä kunnallista itsehallintoa saada tällä lainsäädännöllä heikentää miltään osin.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 4.2 *Pääasialliset vaikutukset:*

Muutoksella on merkittävä vaikutus kuntien hallintoon, talouteen ja toimintaan lakisääteisten tehtävien lisääntyessä. Kunnissa päätöksiä tekevät vaaleilla valitut luottamushenkilöt. Jatkossa uutena toimialana päätöksentekoprosessissa ovat työllisyyspalvelut. Jotta luottamushenkilöt voivat vaikuttaa alueen ja kunnan näkökulmasta palveluiden tehokkaaseen järjestämiseen, tulee järjestämisvastuun olla ehdottomasti jokaisella kunnalla. Järjestämisvastuun jakautuminen vain joillekin kunnille, on vahvasti ristiriidassa kuntien itsehallinnon ja demokratian toteutumisen kannalta. Järjestämisvastuun ollessa esimerkiksi maakunnan keskuskaupungilla, pienet kunnat jäävät väistämättä ulos päätöksenteosta, niiden etu ei toteudu, eikä tällöin voida puhua palveluiden siirrosta kunnille. Kuntien itsehallinto ja itsenäinen päätöksentekokyky kuntalaisten ja alueen hyväksi ei saa vaarantua.

Tehtävävastuiden siirron ja muiden samanaikaisten muutosten vaikutus kuntatalouteen on merkittävä, mutta kustannusten laskeminen valmisteluvaiheessa on lähes mahdotonta. Valtio on luvannut korvata tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset kunnille täysimääräisinä. Tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvien kustannusten kompensoinnin toteutumista on tarkasteltava säännöllisin väliajoin, jotta täysimääräinen korvaus varmasti toteutuu.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 5 *Muut toteuttamisvaihtoehdot:*

Lakiehdotus käsittelee erilaisia työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämisen malleja, joissa ajatus on toteuttaa kaikki palvelut yhdessä kunnassa. Tässä kohtaa on turhaan todettu, että pienempien kuntien kohdalla resurssit ja osaaminen eivät riitä täysimittaisten palvelujen toteuttamiseen tai TE-palvelujen kustannustehokkaaseen hankintaan ja koordinaatioon.

Valtion tulee luottaa kuntien kykyyn sopia ja neuvotella keskenään yhteistyössä palvelujen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä. Parhaillaan käynnissä olevissa työllisyyden kuntakokeilussa sopimusperusteista yhteistoimintaa on käytännössä tehty ja onnistuneesti toteutettu Kaustisen seutukunnassa, missä Halsuan, Kaustisen, Lestijärven, Toholammin ja Vetelin kunnat ovat sopimuksilla sopineet tehtävien hoitamisesta. Toimintamalli on tarkemmin avattu aiemmin tässä lausunnossa, kohdassa 4.1 Keskeiset ehdotukset.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 8 *Lakia alemman asteinen sääntely:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 10 *Toimeenpano ja seuranta:*

Ei lausuttavaa.

Huomionne hallituksen esityksen luvusta 12 *Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys:*

Ei lausuttavaa.

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä

Luku 1 sisältää lain yleiset säännökset.

Näkemyksenne:

TE-palveluiden siirto kuntiin on kauan kaivattu uudistus, joka tulee toteuttaa palveluiden vaikuttavuuden ja asiakaslähtöisyyden parantamiseksi.

Luvussa 2 säädettäisiin järjestämisvastuusta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **edut ja hyödyt järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **mahdolliset riskit järjestämisvastuun siirtämisessä kunnille**
- **työvoiman määrää ja työllisyysaluetta koskeva sääntely (huom: poikkeus työvoimapohjan kriteeriin voimaanpanolaissa)**
- **palvelujen tarjoamista koskeva sääntelyesitys**

Etuja ovat: 1) paikallistuntemuksen lisääntyminen työmarkkinoiden rakenteesta ja toimivuudesta ja työvoimasta. 2) tieto yritysten, elinkeinoelämän ja muiden työnantajien tarpeista akuutisti ja ennakoiden, 3) TE-palveluiden ja kuntien elinvoimapalveluiden läheinen yhteistyö ja synergia 4) kuntien elinvoimapalveluiden ja paikallisten / alueellisten yhteistyöverkostojen tiivistyminen 5) Palveluiden saavutettavuuden parantuminen, kun siirrytään nykyisestä keskitetystä mallista lähempänä asiakasta tapahtuvaan palveluun.

Riskejä ovat: 1) muutoksen hallintaan liittyvät riskit so. Osaamisen siirto vaatii aikaa ja resursseja 2) pienten kuntien ja harvaan asuttujen maaseutualueiden vaikutusmahdollisuuksien vähäisyys muutosvaiheessa ja toteutuksessa palvelujen keskittäminen, hallinnointi ja kehittäminen suurempien isäntäkuntien ja suurien työllisyysalueiden varaan, jolloin suurena ja todennäköisenä riskinä on työllisyyspalveluiden katoaminen ja palveluiden tasa-arvoisen saatavuuden eriytyminen ja vaarantuminen sekä henkilö- että työnantaja-asiakkaiden näkökulmasta. Tämä vaarantaa myös tavoitellun synergiaedun kuntien elinvoimapalveluihin sekä paikallistuntemuksen hyödyntämisen.

3)Rahoitusriski. Kukaan ei pysty tässä vaiheessa arvioimaan siirron todellisia kustannuksia ja niiden vaikutuksia kuntatalouteen.

Työvoiman määrä ei ole ratkaiseva luku, sillä alueet ovat hyvin erilaisia muun muassa työmarkkinoiden, elinkeinorakenteen, aluekehityksen ja maantieteen näkökulmista. Työvoiman määrää tärkeämpi seikka on alueellisten ja seudullisten toimintamallien mahdollistaminen

räätälöitynä kunkin alueen tarpeisiin. Tällä tavalla voidaan toimia tarpeiden mukaisin mallein ja keinoin sekä vastata aidosti alueen asiakkaiden ja alueen kehityksen tarpeisiin

Luvussa 3 säädettäisiin ohjauksesta ja valvonnasta.

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **valtakunnalliset tavoitteet**
- **työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta ja sen tehtävät**
- **alueelliset työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut**

Neuvottelukuntien ja seurantaryhmien perustamisessa on tärkeää huomioida, että kunnat pääsevät aidosti itse vaikuttamaan alueellisen toiminnan edistämiseen.

Luvussa 4 säädettäisiin työnhakijan palveluprosessista.

Säännökset vastaavat 2. toukokuuta voimaan tulleen uuden asiakaspalvelumallin (niin sanottu pohjoismainen työvoimapalvelumalli) säännöksiä.

Näkemyksenne:

Uusi asiakaspalvelumalli vaatii aiempaa enemmän resursseja ja aikaa asiakastyölle. Mallia on onnistuttu lyhyen kokemuksen mukaan soveltamaan hyvin myös kuntaympäristössä, vaikka ohjeistus ja perehdytys valtion taholta tuli todella myöhäisessä vaiheessa, ja päivityksiä tulee edelleen jatkuvasti. Uusi palvelumalli on asiakkaan näkökulmasta haastava hahmottaa. Koemme että kuntien aluetuntemus auttaa asiakkaan ohjaus- ja neuvontatyössä erityisesti työnhakuvelvollisuuteen liittyen. Kunnilla on ajantasainen tieto alueen työnantajista ja työmahdollisuuksista. Sitä hyödyntämällä voidaan asiakkaita ohjata aiempaa paremmin.

Luvussa 5 säädettäisiin työnvälityksestä ja työnhakuvelvollisuudesta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 6 säädetään tieto- ja neuvontapalveluista, asiantuntija-arvioinneista, ammatinvalinnan- ja uraohjauksesta sekä valmennuksesta ja kokeilusta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 7 säädettäisiin työvoimakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 8 säädettäisiin muutosturvakoulutuksesta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 9 säädettäisiin työttömyysetuudella tuetusta työnhakijan omaehtoisesta opiskelusta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 10 säädettäisiin työnantajalle myönnettävistä tuista (palkkatuki, 55-vuotta täyttäneiden työllistämistuki, työolosuhteiden järjestelytuki).

Näkemyksenne:

Lakiehdotuksen mukaan kunta ei voisi uudessa mallissa myöntää palkkatukea itselleen. Tämä tarkoittaisi sitä, että jatkossa kunnille ja niiden määräysvallassa oleville tahoille ei myönnettäisi jatkossa lainkaan palkkatukea, vaan tämä kompensoitaisi valtionosuuksilla. Palkkatuki on ollut yksi tärkeä väline pitkäaikaistyöttömien ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien työllistämässä ja jatkopoluttamisessa avoimille työmarkkinoille. Usein virheellisesti ajatellaan, että kuntien palkkatukityöllistäminen on vain keino välttää työttömyysturvakustannuksilta. Kunnat ovat kuitenkin panostaneet ja kehittäneet ohjaustyötä sekä erilaisia malleja palkkatukityön poluttamiseksi kohti työelämää. Kuntien työllistämispolut ovat monen työnhakijan kohdalla ainoa reitti onnistuneeseen työllistymiseen.

Kunnilla tulee jatkossakin säilyä mahdollisuus työllistää heikommassa työmarkkina-asemassa olevia työnhakijoita, sekä saada kompensatiota tämän kohderyhmän työllistämisen kustannuksista. Kompensointi valtionosuuksilla ei saa olla heikompi kompensatio, kuin nykyinen kunnille myönnettävä palkkatuki.

Kuntien itse itselleen myöntämän tuen ongelma poistuisi, jos järjestämisvastuu on erikseen jokaisella kunnalla. Palkkatuen voisi tällöin myöntää saman järjestämisalueen toinen kunta. Sopimuksilla voidaan sopia kuntien- ja järjestämisalueiden välisestä yhteistyöstä.

Luvussa 11 säädettäisiin henkilöasiakkaalle myönnettävistä tuista ja korvauksista (starttiraha, työhön tai palveluun hakeutumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus, palveluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaus).

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 12 säädettäisiin työllistämisvelvoitteesta.

Näkemyksenne:

Mikäli palkkatuki nykymuotoisena poistuu kuntien käytöstä, veloitetyöllistettävän kustannukset tulee jatkossakin kompensoida valtionosuuksilla samassa määrin kuin tähän asti on palkkatuella kompensoitu.

Luvussa 13 säädettäisiin asiakastietojen käsittelystä ja valtakunnallisesta tietojärjestelmäpalvelusta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 14 säädettäisiin palvelualustasta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 15 säädettäisiin tukien ja korvausten maksamisesta ja takaisinperinnästä.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luku 16 käsittää erinäisiä säännöksiä.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Luvussa 17 säädettäisiin muutoksenhausta.

Näkemyksenne:

Ei lausuttavaa.

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta annetun lain muuttamisesta ja laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä, ovatko ehdotetut muutokset ELY-keskusten sekä KEHA-keskuksen tehtäviin riittävän selkeät ja eri toimijoiden yhteistyötä edistävät?

Ei lausuttavaa.

Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 23 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kuntien vastuulle siirtyvien tehtävien rahoitus, ovatko ehdotetut uudet valtionosuuden määräytymistekijät toimivia rahoituksen kohdentamisessa?**
- **kolmen vuoden siirtymäaika laskennalliseen rahoitukseen (voimaantulosäännös)**
- **kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun laajentamisen korvaus**

Ehdotuksessa on hyvää, että valtio sitoutuu korvaamaan tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti. Kunnille tuleva rahoitus on oltava oikeassa suhteessa muutoksen laajuuteen ja tarvittaviin resursseihin. Painotamme, että tehtävävastuiden siirrosta aiheutuvien kustannusten kompensoinnin toteutumista on tarkasteltava säännöllisin väliajoin, jotta täysimääräinen korvaus varmasti toteutuu.

Esityksessä tehtävien rahoitus tulee joka kunnalle, mutta kustannukset ja järjestämistehtävät vain järjestäjille. Myös työttömyysturvan rahoitusvastuu ja sen hyvitys tulee joka kunnalle, mutta järjestämistehtävät puolestaan vain järjestäjille. Vallan ja taloudellisen vastuun tulee olla samassa paikassa, eli jokaisella kunnalla. Vastuuta ja rahaa voidaan sopimuksilla tarpeen mukaan siirtää kuntien ja järjestämisalueen välillä.

Työttömyysturvan rahoitusvastuuta ja kompensatiomallia tulee tarkastella uudelleen. Esitetty malli ei ole kunnille tasapuolinen. Mallissa tulee ottaa huomioon mahdolliset alueelliset suhdannevaihtelut ja rakenteelliset muutokset ja niiden seuraukset. Tietyillä aloilla tapahtuu parhaillaan suuria muutoksia ja joillain aloilla työpaikkoja poistuu merkittäviä määriä. Nämä vaikutukset kohdistuvat tiettyihin alueisiin ja kuntiin huomattavasti toisia enemmän, eikä tämä saa rasittaa liiaksi näiden alueiden kuntien taloutta.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta (pois lukien 14 luku)

Erityisesti toivotaan näkemyksiä työttömyysturvaprosessiin ja sitä koskevaan toimivaltaan liittyen.

Ei lausuttavaa.

Laki työttömyysturvalain muuttamisesta 14 luku;

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta;

Laki työttömyyskassalain muuttamisesta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- **kunnan työttömyysetuusmenoon kohdistuvan rahoitusvastuun porrastusmalli**
- **eräiden kotoutumisesta annetussa laissa tarkoitettujen henkilöiden kohdalla sovellettavaksi ehdotettu poikkeus kunnan rahoitusvastuuseen työmarkkinatuesta**

- ehdotus kunnan rahoitusosuuden perintää koskevan tehtävän hoitamisesta Kelassa myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta
- edellä ehdotettujen muutosten vaikutus Kelan, työttömyyskassojen ja Työllisyysrahaston työmäärään mukaan lukien tietojärjestelmämuutokset ja näistä aiheutuvat kustannukset

Ehdotuksessa on riski siitä, että pitkäaikaistyöttömät saattavat jäädä kaikkien työllisyyspalveluiden ulkopuolelle ja heillä on käytössään vain hyvinvointialueen tarjoamat palvelut. Skenaariona on, että kuntien työttömyysturvan rahoitusvastuun muutoksen jälkeen kunnan ei ole taloudellisesti kannattavaa järjestää tälle kohderyhmälle palvelua, vaan palvelut kohdennetaan helpoimmin työllistyvään kohderyhmään, joiden osalta työllistyminen poistaa kunnan rahoitusvastuun.

Laki ulkomaalaislain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki luonnontuotteita keräävien ulkomaalaisten oikeudellisesta asemasta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021 – 2028 annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki palkkaturvain muuttamisesta; Laki merimiesten palkkaturvain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki Työkanava Oy –nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki vuorotteluvapaalain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 11 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta; Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

**Laki työsopimuslain muuttamisesta;
Laki merityösopimuslain muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

**Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 3 a ja 37 a §:n muuttamisesta;
Laki valtion virkamieslain 5 a ja 9 c §:n muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

**Laki yhteistoimintalain muuttamisesta;
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 8 ja 9 §:n muuttamisesta;
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 24 ja 25 §:n muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

**Laki toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta;
Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta;
Laki kansaneläkelain 35 §:n muuttamisesta;
Laki sairausvakuutuslain 8 luvun 9 §:n muuttamisesta;
Laki sotilasavustuslain 11 §:n muuttamisesta;
Laki opintotukilain 6 §:n muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

**Laki tuloverolain muuttamisesta;
Laki maatilatalouden tuloverolain 10 f §:n muuttamisesta;
Laki elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 56 §:n muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa.

**Laki rikoslain 47 luvun 6 §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n muuttamisesta;
Laki rikosrekisterilain 4 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta**

Ei lausuttavaa.

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä seuraavista:

- yhteistoimintasopimusten solmimiselle esitetty aikataulu

- henkilöstösiirrot ja henkilöstön asemaan liittyvät menettelytavat
- sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

Ei lausuttavaa.

Laki työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteistoiminnasta

Erityisesti toivotaan näkemyksiä asiakaskriteerin muutoksesta ja nuorten työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteispalvelua koskevasta sääntelystä.

Ei lausuttavaa.

Muut huomionne esityksestä

Kommentoitavaa:

Tehtävien siirtyminen valtiolta kuntien vastuulle on massiivinen uudistus ja aiheuttaa paljon kustannuksia, joihin ei osata varautua. On haastavaa arvioida kustannusten suuruusluokkaa tai edes sitä, mistä kaikesta kunnille kustannuksia tulee aiheutumaan. On tärkeää, että kaikki muutoksesta aiheutuneet kustannukset korvataan kunnille täysimääräisinä.

Työpajatoiminta ollut yksi tärkeä osa kuntien työllisyydenhoitoa, heikoimmassa työmarkkina-
asemassa olevien työnhakijoiden poluttamiseksi työelämään. Kuntien rahoitusvastuun muutokset ja kuntouttavan työtoiminnan siirto hyvinvointialueille vaarantavat työpajatoiminnan jatkuvuuden. Kuntien oman työpajatoiminnan säilyttäminen ja nuorten työpajatoiminnan rahoitus on turvattava myös jatkossa.

Valtion tulee luottaa kuntien kykyyn hoitaa työllisyyspalveluita ja selviytyä suurista muutoksista. Lähtökohtaisesti kunnat ovat toimintaympäristöinä ketteriä, oppivia, uudistuvia ja suuretkin muutokset ovat mahdollisia usein nopeammalla aikataululla kuin valtionhallinnossa.

Nieminen Anna
Kaustisen seutukunta